

MEMÒRIA DE LES ACTIVITATS DE LA
SECCIÓ DE FILOSOFIA I CIÈNCIES SOCIALS
(Del 13-06-2005 al 12-06-2006)

Com a vicepresident de la Secció de Filosofia i Ciències Socials i per encàrrec del president, Sr. Joan Vilà-Valentí, em toca presentar, per dotzena vegada, al Ple de l'Institut la memòria de les activitats de la Secció.

La darrera presentació es va fer el dia 13 de juny del 2005. Ha transcorregut, per tant, des d'aquella data just un any, que correspon aproximadament al curs 2005-2006.

Seguint l'esquema i l'estil acostumats, aquest informe tindrà set punts:

1. Estructura i composició de la Secció
2. Sessions celebrades
3. Projectes de recerca
4. Publicacions
5. Altres activitats
6. Premis, distincions i homenatges
7. Societats filials

1. Estructura i composició de la Secció

La Secció té la mateixa estructura que els anys anteriors (recordem que està distribuïda en set àrees temàtiques). Pel que fa a la seva composició, un membre (Joaquim Muns i Albuixech) ha passat a la condició d'emèrit i s'han incorporat set membres nous: dos el passat mes de juny (l'economista Andreu Mas-Colell i el filòsof Xavier Rubert de Ventós) i cinc al febrer d'enguany (el filòsof Gabriel Amengual i Coll, l'economista Josep M. Bricall i Masip, els geògrafs M. Dolors Garcia Ramon i Josep M. Panareda i Clopés i la sociòloga Àngels Pascual de Sans). Però hem hagut de lamentar la defunció del membre corresponent Robert Pring-Mill, hispanista, catalanòfil i lul·lista insigne, i de Josep M. Mas Solench, que era el president i l'ànima de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics.

Així, doncs, la composició de la Secció, en aquest moment, és de:

- 22 membres numeraris
- 13 membres emèrits
- 1 membre corresponent,

els quals estan distribuïts en les set àrees en què està estructurada la Secció de la forma següent:

- Filosofia: 3 membres numeraris i 2 d'emèrits
- Dret: 3 membres numeraris, 1 d'emèrit i 1 de corresponent
- Economia: 4 membres numeraris i 2 d'emèrits
- Geografia i demografia: 3 membres numeraris i 4 d'emèrits
- Pedagogia i psicologia: 3 membres numeraris i 3 d'emèrits
- Comunicació i antropologia: 3 membres numeraris
- Sociologia i ciència política: 3 membres numeraris i 1 d'emèrit

D'altra banda, la Sra. Encarna Roca ha estat dispensada de les obligacions reglamentàries per a un període de cinc anys amb motiu del seu càrrec de magistrada de la Sala Primera del Tribunal Suprem espanyol.

2. Sessions celebrades

La Secció ha celebrat deu sessions: vuit d'ordinàries i dues d'extraordinàries.

Les sessions ordinàries han tingut sempre un punt fort a l'ordre del dia, sia una comunicació acadèmica sia alguna altra qüestió d'una certa entitat (com ara l'aprovació del pressupost o la contribució de la Secció a la celebració del centenari de l'Institut). A cada sessió ordinària hi ha hagut també la presentació d'un informe sobre les activitats dels darrers dotze mesos d'una de les nou societats filials adscrites a la Secció, a càrrec del president corresponent. De les sessions en què s'ha disposat de temps suficient, que han estat sis, una s'ha dedicat a informar de l'estat dels projectes de recerca en curs, a càrrec dels directors respectius, i en les altres cinc hi ha hagut sengles comunicacions:

a) de Ricard Torrents sobre "La producció bibliogràfica en català en l'àmbit de la filosofia i les ciències socials";

b) de Richard Samson, professor de la Universitat de Vic, sobre "Les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació) i les humanitats i les ciències socials";

- c) de Josep M. Terricabras sobre "Recerca i país: la contribució de la filosofia";
- d) de Josep M. Puig Salellas sobre "El nou Estatut: el reconeixement dels drets històrics" (en sessió oberta a tots els membres de l'IEC);
- i e) avui mateix, d'Antoni Serra Ramoneda sobre "El paper de les caixes en el moment actual".

Les sessions extraordinàries han estat dedicades, d'acord amb la normativa interna de la Secció, a la presentació i a la votació de candidats a nous membres.

3. Projectes de recerca

Els projectes de recerca acabats o en curs de realització durant el període que ens ocupa, i que figuren en el pressupost de la Secció per al 2005 o per al 2006, són els següents:

- a) "La periodística científica als Països Catalans", dirigit per Josep M. Casasús.
- b) "Mirades catalanes del fet colonial a l'Àfrica. L'altre en la literatura de viatges", dirigit per Joan Vilà-Valentí.
- c) "La renovació pedagògica en el darrer franquisme i en la transició", dirigit per Josep González-Agàpito.
- d) "Narracions en la pedagogia i en la didàctica", dirigit per Lluís Busquets, de la Societat Catalana de Pedagogia (ponent: Ricard Torrents).
- e) "Estudi sobre l'evolució de la identitat col·lectiva a Catalunya", dirigit per Dídac Ramírez, de la Societat Catalana de Filosofia (ponent: Pere Lluís Font).
- f) "L'educació durant el franquisme: la dictadura totalitària i l'autarquia (1939-1958)", dirigit per Josep González-Agàpito.
- g) "Anàlisi i perspectiva dels signes d'identitat de Catalunya", dirigit per Dídac Ramírez, de la Societat Catalana de Filosofia (ponent: Pere Lluís Font).

A part d'aquests projectes amb càrrec al seu propi pressupost, la Secció també va assumir en el seu dia, per al període 2005-2007, els cinc projectes següents, finançats per l'Institut a proposta de la Comissió d'Investigació:

- a) "La recerca en dret a Catalunya 1990-2005. Avaluació i propostes de futur", dirigit per Encarna Roca.

b) "Capitals lingüístics i empreses. Racionalitat de l'extensió social del català davant els nous reptes d'organització social", dirigit per Carlota Solé.

c) "La representació de l'espai a les cartes portolanes itàliques i catalanes", dirigit per Vicenç M. Rosselló.

d) "Enciclopèdia de pedagogia", dirigit per Joan Mallart, de la Societat Catalana de Pedagogia (ponent: Josep González-Agàpito).

e) "Els estudis universitaris de comunicació audiovisual i la seva relació amb les indústries del sector als Països Catalans", dirigit per Josep M. Martí, de la Societat Catalana de Comunicació (ponent: Josep M. Casasús).

D'altra banda, Josep Perarnau ha enllestit, amb una ajuda de l'Institut, els treballs del volum 25 de l'*Arxiu de Textos Catalans Antics*.

4. Publicacions

Durant el període cobert per aquest informe han aparegut, amb càrrec al pressupost de la Secció, les publicacions següents:

— *L'acomiadament col·lectiu. Règim jurídic i drets de participació*, de Josep M. Fusté i Miquela (Premi Manuel Duran i Bas de Dret).

— *Materials per a una pedagogia del patrimoni a les Illes Balears*, d'Antoni J. Colom i altres.

— *Llengua, empresa i integració econòmica. L'intercanvi econòmic com a font de canvi lingüístic*, de Carlota Solé i altres.

— *La taca cultural*, discurs de recepció de Xavier Rubert de Ventós.

— *Arxiu de Textos Catalans Antics*, 23-24, que publica l'IEC i la Facultat de Teologia de Catalunya.

Estan en curs de publicació:

— *Una societat en crisi? Debat entorn dels reptes d'un món globalitzat*, a cura de Josep González-Agàpito.

— *El nou Estatut: el reconeixement dels drets històrics*, de Josep M. Puig Salellas.

— *Georges Dwelshauvers i els començaments de la psicologia experimental a Catalunya*, de Miquel Siguan i Montserrat Kirchner.

— *Arxiu de Textos Catalans Antics*, 25

I s'està preparant el volum II de les *Arnaldi de Villanova opera theologica omnia* (AVOThO), en coedició amb la Facultat de Teologia de Catalunya i la Scuola Superiore di Studi Medievali e Francescani de Roma. (La Unió Acadèmica Internacional [UAI] ha acordat el seu patronatge al projecte de les AVOThO, dirigit per Josep Perarnau, que substitueix l'antic projecte *Arnaldi de Villanova scripta spiritualia*.)

5. Altres activitats

a) Diversos membres de la Secció o presidents de societats filials (Salvador Giner, Pere Lluís Font, Andreu Mas-Colell, Joaquim Muns, Pere Puig, Dídac Ramírez, Xavier Rubert i Joan Triadú) han format part de les ponències per a l'adjudicació dels premis següents: "Premi Prat de la Riba", "Premi de Medi Ambient", "Premi Joaquim Carreras i Artau de Filosofia", "Premi Catalunya d'Economia", "Premi Fundació Mercè Rodoreda" i "Ajuts Fundació Mercè Rodoreda".

b) La Secció està preparant, sota la coordinació de Ricard Torrents, la seva contribució a la celebració del centenari de l'Institut amb un curs de deu sessions titulat "10 testimonis del segle XX / 10 lliçons per al segle XXI, Curs d'Alts Estudis sobre Cultura, política i societat 1907-2007", que comporta una proposta de cànon de testimonis culturals catalans del segle passat, que poden projectar alguna llum sobre l'actual.

c) Joan Becat i Josep M. Muntaner han intervingut en la II Jornada de l'IEC a la Universitat Catalana d'Estiu a Prada sobre "El català a la Catalunya Nord: llengua, ensenyament i societat", organitzada per la Delegació Territorial de l'Institut a Perpinyà i l'Institut Francocatalà Transfronterer de la Universitat de Perpinyà.

d) Josep M. Muntaner ha estat nomenat delegat del president de l'Institut per als afers de les societats filials.

e) Joan Vilà-Valentí ha fet al Ple de l'Institut la semblança de Pau Vila i ha estat nomenat representant de l'IEC al Consell Rector de l'Institut Cartogràfic de Catalunya.

f) Josep M. Puig Salellas ha convertit en una conferència pública a l'Institut el que inicialment havia de ser una comunicació a la Secció sobre el reconeixement dels drets històrics en el nou Estatut de Catalunya.

g) Xavier Rubert ha fet el ja esmentat discurs de recepció com a membre numerari de l'Institut.

h) Enric Argullol ha estat designat representant de l'IEC al jurat del Premio Nacional de Literatura (Ensayo).

6. Premis, distincions i homenatges

a) Joan Francesc Mira ha estat guardonat amb un dels premis Atlàntida del Gremi d'Editors de Catalunya.

b) Joaquim Muns ha estat homenatjat per la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat de Barcelona, en ocasió de la seva jubilació.

c) Antoni Serra Ramoneda ha rebut la Creu de Sant Jordi i ha estat nomenat president del Tribunal d'Arbitratge Tècnic de Catalunya. També s'ha creat una càtedra amb el seu nom a la Universitat Autònoma de Barcelona per promoure la recerca en el camp de l'economia de l'empresa.

d) Ricard Torrents ha rebut el premi Carles Rahola d'Assaig pel seu llibre *Art, poder i religió a les sagrades famílies de Verdaguer i de Gaudí*.

7. Societats filials

Finalment, voldria donar una visió de les principals activitats (a part de les assemblees estatutàries i de l'acostumada conferència inaugural de curs) de les nou societats filials adscrites a la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Com ja he indicat, cada president presenta anualment en una reunió ordinària de la Secció un informe sobre les activitats de la societat corresponent.

a) Associació Catalana de Sociologia

El seu president és Oriol Homs i Ferret. Ha organitzat un sopar-col·loqui sobre "Immigració i cohesió social a Catalunya", ha adjudicat el premi del X Concurs de Joves Sociòlegs i ha publicat cinc números (del 80 al 84) del *Butlletí* de l'Associació.

b) Societat Catalana de Comunicació

El seva presidenta és Maria Corominas i Piulats. Ha celebrat la seva XVI "Conferència anual" (a Girona), ha col·laborat amb altres entitats en el IX Col·loqui Aula Història del Periodisme, ha endegat un projecte de recerca esmentat més amunt (sobre "Els estudis universitaris de comunicació audiovisual i la seva relació amb les indústries del sector als Països Catalans") i ha publicat els números 19 i 20 de *Treballs de comunicació*.

c) Societat Catalana d'Economia

El seu president és Pere Puig i Bastard. Ha organitzat quatre conferències sobre temes diversos i un cicle de deu conferències sobre "Temes clau de l'economia catalana", ha lliurat el X Premi Catalunya d'Economia i ha convocat el VI Premi Societat Catalana d'Economia.

d) Societat Catalana d'Estudis Jurídics

La Societat s'està refent del trauma de la mort del seu president, Josep M. Mas Solench, que era també el president del Comitè Editorial de les dues revistes que edita: la *Revista Catalana de Dret Privat* i la *Revista de Dret Històric Català*, els propers números de les quals s'estan preparant. També s'està treballant a enllestir el *Diccionari jurídic Català*. I avui, en aquesta mateixa hora, se celebra una assemblea general de la qual ha de sortir una nova Junta Directiva.

e) Societat Catalana de Filosofia

El seu president és Dídac Ramírez i Sarrió. Ha treballat, com ja és habitual, per seccions. Les cinc actuals són les de "Filosofia Antiga", "Filosofia Medieval", "Filosofia Moderna", "Filosofia Contemporània" (amb un "Grup d'Estudis Fenomenològics", un "Grup d'Estudis Sartreans" i un "Grup de Filosofia Analítica") i "Filosofia Catalana", les quals han celebrat reunions periòdiques (generalment de ritme mensual) amb comunicacions dels seus membres o amb conferenciant invitats. A més, ha organitzat diverses Jornades científiques, ha dut a terme la desena edició dels anomenats Col·loquis de Vic (aquest any, sobre "La identitat"), ha creat una Xarxa Temàtica que coordina tots els grups de recerca sobre filosofia catalana, treballa en un projecte de recerca ja esmentat (sobre "Anàlisi i perspectiva dels signes d'identitat de Catalunya") i ha publicat el volum

IX dels Col·loquis de Vic (sobre "La salut"), una nova traducció catalana del *Tractatus logico-philosophicus* de Wittgenstein i el núm. XVI de l'*Anuari* de la Societat (ara reconvertit en *Revista de filosofia*), a més de la publicació digital d'una *Revista d'història del pensament i de la filosofia a Catalunya*.

f) Societat Catalana de Geografia

La seva presidenta és M. Dolors Garcia Ramon. Ha organitzat, entre d'altres actes, deu conferències sobre temes diversos, un curs-seminari sobre el geògraf Élisée Reclus amb motiu del centenari de la seva mort, una taula rodona sobre Pau Vila per commemorar el 125è aniversari del seu naixement, un seminari internacional sobre "Geografia i gènere al món: qüestionant l'hegemonia angloamericana", tres "Sortides d'estudi" (al Lluçanès, a Mont-roig del Camp i a la Vall d'Ora i la Serra de Busa), i un viatge a Tripolitània; ha empès el projecte "Mirades catalanes del fet colonial a l'Àfrica" (dirigit per Joan Vilà-Valentí i esmentat més amunt); ha lliurat el II Premi Joan Palau Vera per a treballs de recerca d'estudiants de batxillerat i l'XI Premi Lluís Casassas i Simó; i ha publicat el núm. 59 de *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* i ha reeditat el llibre *El problema comarcal de Catalunya* (que aplega les conferències pronunciades a la Casa del Vallès el 1931 per diversos especialistes).

g) Societat Catalana d'Ordenació del Territori (SCOT)

La seva presidenta és Margarita Castañer i Vivas. Ha organitzat dues conferències, ha atorgat el IV Premi Catalunya d'Urbanisme, ha convocat el IV Premi SCOT per a estudiants i ha publicat l'important *Anuari Territorial de Catalunya 2004*, del qual es féu una presentació a l'IEC.

h) Societat Catalana de Pedagogia

El seu president és Lluís Busquets i Dalmau. Ha organitzat quatre conferències, ha participat en la Trobada sobre "Estratègies per incrementar l'ús de la llengua en l'àmbit dels Països Catalans" (celebrada a València), en un seminari sobre "Transdisciplinarietat", en cinc taules rodones de commemoració dels quaranta anys d'algunes de les primeres escoles catalanes, en les reunions mensuals d'un Seminari de Narrativa i en un congrés sobre "Educació imaginativa" (celebrat a Vancouver); continua

treballant en el projecte "Enciclopèdia de Pedagogia" (esmentat més amunt), i ha publicat el núm 3 de la *Revista catalana de pedagogia*, a més del *Butlletí* mensual de la Societat.

i) Societat d'Història de l'Educació als Països de Llengua Catalana

El seu president és Salomó Marquès i Sureda. Ha organitzat tres conferències i tres seminaris (dos en ocasió del 75è aniversari de la II República espanyola), ha participat en les ja esmentades taules rodones de commemoració dels quaranta anys de les primeres escoles catalanes, ha celebrat les XXIV Jornades d'Estudis Històrics Locals i les XVII Jornades d'Història de l'Educació dels Països Catalans i ha publicat el llibre de Jordi Monés *Formació professional i desenvolupament econòmic i social català (1714-1939)*.

I amb aquest repàs de les nou Societats filials que hi estan adscrites acaba el meu informe sobre les activitats de la Secció de Filosofia i Ciències Socials.

Pere Lluís Font